

**Ruuan hintakehitys ja hintataso
Suomessa ja Ruotsissa sekä eräissä EU-maissa
2010–2020 joulukuu**

**Selvityksen on tehnyt Ilkka Lehtinen
Päivittäistavarakauppa ry:n toimeksiannosta**

Helsingissä 25. tammikuuta 2021

Sisällysluettelo

- 1. Ruuan nimellis- ja reaalihintakehitys Suomessa ja Ruotsissa 2010-2020**
- 2. Ruuan reaalihintakehitys Suomessa ja tärkeimmissä EU-maissa 2010-2020**
- 3. Ruuan hintataso eräissä EU-maissa 2012, 2015 ja 2019**
- 4. Ruuan hintatasot ilman arvonlisäveroa**
- 5. Palkan ostovoima ruokamarkkinoilla eri EU-maissa**
- 6. Ruuan, asumisen ja kulttuurin ja vapaa-ajan osuus kokonaiskulutuksesta**

Liitteet 1 - 5

1. Ruuan nimellis- ja reaalihintakehitys Suomessa ja Ruotsissa 2010-2020

Ruuan nimellishintakehitys tarkoittaa toteutunutta hintakehitystä. Ruuan reaalihintakehitys tarkoittaa sitä, että ruuan hintakehityksestä on puhdistettu yleinen hintakehitys. Jos ruuan reaalihintakehitystä mittaava luku on alle sata, on ruuan hinta noussut vähemmän kuin hinnat keskimäärin ja päinvastoin.

1.1 Ruuan nimellis- ja reaalihintakehitys Suomessa ja Ruotsissa vuosina 2010-2020 joulukuun

Taulukko 1. Ruuan nimellis- ja reaalihintakehitys Suomessa ja Ruotsissa 2010-2020 joulukuun

	SUOMI			RUOTSI		
	KHI	RAVINTO		KHI	RAVINTO	
	2010=100	Nimellinen	Reaalinen	2010=100	Nimellinen	Reaalinen
2010	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
2011	103,4	106,3	102,8	103,0	101,3	98,4
2012	106,3	111,8	105,1	103,9	102,8	98,9
2013	107,9	117,7	109,1	103,8	105,1	101,2
2014	109,0	117,9	108,2	103,6	104,7	101,0
2015	108,8	115,7	106,4	103,6	107,9	104,2
2016	109,2	114,4	104,8	104,6	109,0	104,2
2017	110,0	113,3	103,0	106,5	111,4	104,6
2018	111,2	115,5	103,9	108,6	114,0	105,0
2019	112,3	116,9	104,1	110,5	117,2	106,1
2020	112,7	118,9	105,5	111,1	119,7	107,8
12/2020	113,0	118,3	104,7	112,2	119,1	106,2
2013=100	104,8	100,5	96,0	108,0	113,4	104,9

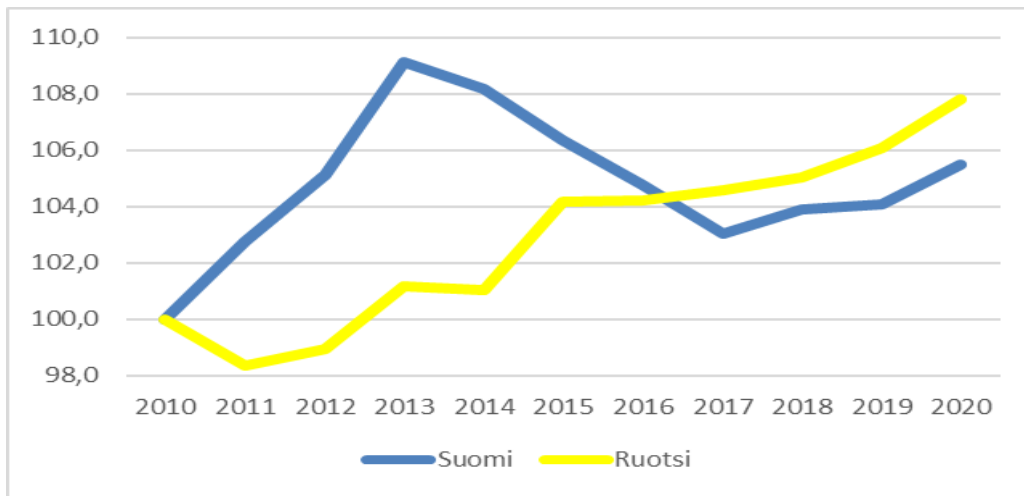
Lähde: Tilastokeskus, kuluttajahintaindeksi 2010=100 ja SCB, Konsumentprisindex 1980=100

Ruuan nimellishinnat ovat nousseet vuosina 2010-2020 lähes yhtä paljon Suomessa ja Ruotsissa. Suomessa ruuan hinta nousi vuosina 2010-2013 lähes 18 prosenttia. Tästä ruuan välillisten verojen nousun vaikutus oli noin 3 prosenttiyksikköä eli 17 prosenttia.

Samaan aikaan hintojen nousu oli Ruotsissa viisi prosenttia. **Ruuan nimellishinta on pysynyt samalla tasolla Suomessa vuodesta 2013 joulukuuhun 2020.** Samaan aikaan ruuan nimellishinta on noussut Ruotsissa 13,4 prosenttia. Vuodesta 2010 vuoden 2020 joulukuuhun ruuan nimellishintakehitys on ollut lähes samanlainen

Suomessa ruuan reaalihintahinta nousi 9,1 prosenttia vuosina 2010-2013. Samaan aikaan Ruotsissa nousu oli vain 1,2 prosenttia. **Vuodesta 2013 joulukuuhun 2020 ruuan reaalihintahinta on laskenut Suomessa neljä prosenttia ja noussut Ruotsissa 4,9 prosenttia.**

Kuvio 1. Ruuan reaalihintaindeksin kehitys 2010-2020 Suomessa ja Ruotsissa

Lähde: Tilastokeskus, kuluttajahintaindeksi 2010=100, SCB, Konsumentprisindex 1980=100

1.2 Ruuan reaalihintakehitys Suomessa ja Ruotsissa pääryhmittäin 2015-2020 joulukuu

Taulukko 2. Ruuan reaalihintaindeksin kehitys Suomessa ja Ruotsissa pääryhmittäin 2015-2020 joulukuu

	Ruuan reaalihintakehitys 2015=100							Ruuan reaalihintakehitys 2015=100						
	SUOMI							RUOTSI						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	12/2020	2015	2016	2017	2018	2019	2020	12/2020
Elintarvikkeet	100,0	98,5	96,9	97,7	97,9	99,2	98,4	100,0	100,1	99,4	101,4	101,8	103,5	101,9
Viljatuotteet	100,0	98,8	97,9	97,3	98,1	98,6	98,1	100,0	99,5	97,7	100,1	99,4	100,1	99,3
Liha	100,0	96,3	94,4	94,9	98,1	99,8	99,5	100,0	100,5	99,9	99,7	100,4	104,4	105,0
Kala	100,0	107,7	114,7	113,8	112,5	110,2	105,1	100,0	103,5	107,3	106,9	111,2	109,9	107,5
Maito	100,0	97,1	95,8	96,8	97,5	97,2	96,4	100,0	98,8	100,3	101,3	101,0	100,3	99,8
Rasvat	100,0	97,8	98,8	102,9	105,0	103,9	103,2	100,0	98,8	106,3	115,0	116,0	115,1	112,9
Hedelmät	100,0	99,6	100,1	102,8	99,3	103,4	100,1	100,0	101,6	102,8	106,3	101,1	106,5	100,5
Vihannokset	100,0	100,6	97,1	101,6	98,8	100,0	102,0	100,0	100,8	100,6	102,3	107,9	107,6	102,3
Sokeri, makeis.	100,0	99,8	88,7	88,8	88,5	89,9	90,0	100,0	100,2	99,5	98,6	99,1	101,1	101,2
Muu ravinto	100,0	98,2	96,3	95,7	95,4	95,1	93,9	100,0	99,7	98,7	98,5	98,3	100,3	100,2
Juomat	100,0	97,4	99,1	97,8	98,1	103,0	102,2	100,0	98,1	99,8	98,5	99,7	102,1	100,5

Lähde: Tilastokeskus, kuluttajahintaindeksi 2015=100, SCB, Konsumentprisindex 1980=100

Suomessa vilja-, liha-, maito-, sokeri- ja muiden ruokatuotteiden reaali hinnat olivat alhaisemmalla tasolla joulukuussa 2020 kuin vuonna 2015. Hedelmien ja vihannesten reaali hinnat ovat edelleen vuoden 2015 tasolla. Ainoastaan kala-, rasva- ja juomatuotteiden reaali hinnat ovat nyt korkeammalla kuin vuonna 2015. Suomessa kaikkien pääryhmien hintakehitys lukuun ottamatta kalatuotteita on ollut vuodesta 2015 hitaampaa kuin Ruotsissa. Alkoholittomien juomien reaali hinnat nousivat Suomessa selvästi vuoden 2020 alussa. Tämä johtui virvoitusjuomaveron noususta.

2. Ruuan reaalihintakehitys Suomessa ja tärkeimmissä EU-maissa 2010-2020

Ruuan reaalihintakehitys vuodesta 2010 joulukuuhun 2020 on ollut Suomessa hieman nopeampaa kuin EU-maissa keskimäärin. Vuosina 2010-2013 ruuan reaalihintakehitys nousi Suomessa kahdeksan prosenttia, kun keskimääräinen nousu oli kaikissa EU-maissa kaksi prosenttia.

Taulukko 3. Ruuan reaalihintakehitys Suomessa ja tärkeimmissä EU-maissa 2010-2020 joulukuuhun

Maa	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	12/2020
Ranska	100,0	99,7	100,4	100,5	99,1	99,4	99,6	99,6	99,4	100,6	102,1	101,7
Hollanti	100,0	99,7	99,0	98,8	98,5	98,9	99,7	101,1	100,2	101,6	102,3	101,3
Itävalta	100,0	100,8	101,5	102,8	103,2	103,3	103,0	103,1	102,4	102,1	103,0	102,6
Italia	100,0	99,6	98,9	99,8	99,5	100,5	100,8	101,4	101,4	101,5	103,1	102,1
EU-28	100,0	100,3	100,7	101,8	101,0	100,9	100,9	101,3	101,3	101,8	103,6	102,7
Euro-18	100,0	99,8	100,1	101,2	100,6	101,2	101,6	101,8	101,7	101,9	103,7	103,1
Suomi	100,0	102,4	104,9	108,1	107,0	105,2	103,6	101,8	102,6	102,6	103,9	103,2
Tanska	100,0	101,3	103,2	103,1	101,8	102,7	102,7	104,5	103,8	104,6	104,8	103,7
Ruotsi	100,0	100,0	100,5	102,2	102,5	104,1	104,1	104,5	104,9	106,1	107,6	105,9
Saksa	100,0	100,4	101,6	103,7	103,9	103,9	104,5	105,6	106,0	105,9	107,9	107,3
Englanti	100,0	100,9	101,4	102,6	100,9	98,2	95,3	94,8	94,4	94,0	93,9	93,1
Norja	100,0	98,5	99,3	98,3	99,4	100,2	99,2	97,1	96,6	95,4	97,3	94,3

Lähde: Eurostat, Database, Harmonised Index of Consumer Prices 2015=100

Taulukko 4. Ruuan reaalihintakehitys Suomessa ja tärkeimmissä EU-maissa 2013-2020 joulukuuhun, 2013=100

Maa	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	12/2020
Suomi	100,0	99,0	97,3	95,8	94,1	94,8	94,9	96,1	95,4
Itävalta	100,0	100,4	100,4	100,1	100,2	99,6	99,2	100,1	99,8
Ranska	100,0	98,6	98,9	99,1	99,1	98,9	100,0	101,5	101,2
Tanska	100,0	98,8	99,6	99,7	101,4	100,7	101,4	101,7	100,5
EU-28	100,0	99,2	99,2	99,2	99,5	99,5	100,1	101,8	100,9
Euro-18	100,0	99,4	100,0	100,4	100,6	100,5	100,8	102,5	101,9
Italia	100,0	99,7	100,7	101,0	101,6	101,5	101,7	103,3	102,2
Hollanti	100,0	99,6	100,1	100,9	102,3	101,4	102,8	103,5	102,5
Saksa	100,0	100,2	100,1	100,7	101,8	102,2	102,0	104,0	103,5
Ruotsi	100,0	100,3	101,9	101,9	102,2	102,6	103,8	105,3	103,7
Englanti	100,0	98,4	95,8	92,9	92,4	92,1	91,7	91,5	90,8
Norja	100,0	101,2	102,0	100,9	98,8	98,3	97,1	99,1	95,9

Lähde: Eurostat, Database, Harmonised Index of Consumer Prices 2015=100

Suomessa ruuan reaalihintakehitys on ollut Englannin jälkeen hitainta vuodesta 2013 joulukuuhun 2020 taulukon 4 maissa. Suomessa ruuan reaalihintakehitys on laskenut vuosina 2013-2020 neljä prosenttia. Ruotsissa hinnat ovat nousseet yli viisi prosenttia. Keskimäärin ruuan reaalihintakehitys on pysynyt EU-maissa lähes samalla tasolla koko tarkasteluajanjakson.

Taulukko 5. Ruuan reaalihintaindeksi 2015=100

Maa	2015	2016	2017	2018	2019	2020	12/2020
Suomi	100,0	98,5	96,8	97,5	97,6	98,8	98,1
Itävalta	100,0	99,7	99,8	99,2	98,8	99,7	99,4
Tanska	100,0	100,1	101,8	101,1	101,9	102,1	101,0
Euro-18	100,0	100,6	101,3	102,3	103,0	102,5	101,9
Italia	100,0	100,3	100,9	100,9	101,0	102,6	101,5
EU-28	100,0	100,0	100,4	100,4	100,9	102,6	101,7
Ranska	100,0	100,2	100,2	100,0	101,2	102,7	102,3
Ruotsi	100,0	100,0	100,3	100,7	101,9	103,4	101,7
Hollanti	100,0	100,8	102,2	101,4	102,7	103,5	102,4
Saksa	100,0	100,6	101,7	102,1	101,9	103,9	103,3
Norja	100,0	99,0	96,9	96,4	95,2	97,2	94,1
Englanti	100,0	97,0	96,5	96,2	95,7	95,6	94,8

Lähde: Eurostat, Database, Harmonised Index of Consumer Prices 2015=100

EU laskee myös yhdenmukaistettua kuluttajahintaindeksiä kiintein veroin, johon välillisten verojen (Alv, hyödykeverot, jne.) muutokset eivät vaikuta. Seuraavassa taulukossa on ruuan reaalihintaindeksi laskettuna ilman välillisten verojen vaikutusta.

Taulukko 6. Ruuan reaalihintaindeksi **kiintein veroin** 2015=100 Suomessa ja tärkeimmissä EU-maissa 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Itävalta	100,00	99,85	100,01	99,42	99,04	99,16
Suomi	100,00	98,65	98,12	99,21	99,27	100,59
Tanska	100,00	99,98	101,57	100,88	101,55	102,20
Hollanti	100,00	100,76	102,14	101,72	101,54	102,26
EURO-18	100,00	100,53	100,79	100,88	101,10	102,79
EU-28	100,00	100,53	100,80	100,88	101,10	102,80
Italia	100,00	100,31	100,98	100,95	101,14	102,91
Saksa	100,00	100,58	101,66	102,06	101,94	103,76
Ranska	100,00	100,49	100,59	101,00	102,22	103,93
Ruotsi	100,00	100,11	100,62	101,22	102,52	104,06
Englanti	100,00	97,09	96,77	96,54	96,19	95,60
Norja	100,00	99,32	97,49	96,15	95,67	97,42

Lähde: Eurostat, Database, Harmonised Index of Consumer Prices 2015=100

Korona ei ole vaikuttanut juuri ruuan hintojen nousuun EU-maissa. Vuonna 2020 ruuan nimellishinta nousi EU-28 maissa keskimäärin 2,5 prosenttia, kun nousu oli kahtena edellisvuonna kaksi prosenttia. Nousu vaihteli paljon eri maiden välillä ja osassa EU-maita nousu oli vuonna 2020 jopa hitaampaa kuin edellisvuosina. Suomessa ruuan hinta nousi vuonna 2020 keskimäärin 1,7 ja Ruotsissa 2,1 prosenttia.

3. Ruuan hintataso eräissä EU-maissa 2012, 2015 ja 2019

EU:n tilastovirasto Eurostat tekee kulutustavaroiden hintatasovertailuja kolmen vuoden välein. Ruuan hintavertailu on tehty viimeksi vuosina 2012, 2015 ja 2018. Vuoden 2019 hintatasovertailu on laskettu vuoden 2019 hinta- ja valuuttakurssimuutosten avulla vuoden 2018 tutkimuksesta. Koko EU:n keskimääräiseen hintatasoindeksiin vaikuttaa hintojen muutoksen lisäksi valuuttakurssien muutokset. Muutokset valuuttakurssissa on ollut merkittävä vaikutus Ruotsin, Norjan ja Englannin hintatasoindekseihin. Tanskan kruunu on sidottu lähes kiinteästi euroon (Liite 3.). Viime vuosina euro on vahvistunut ja Ruotsin, Norjan ja Englannin valuutat heikentyneet. Euromaissa muutokset ovat peräisin vain hintojen muutoksista. Vertailuun on otettu mukaan vain ne EU-maat, joissa palkat ovat kutakuinkin Suomen tasolla. Halpojen EU-maiden vertailu Suomeen ei ole reilua. Jos haaveillaan niiden ruuan alhaista hinnoista, pitäisi tyytyä myös niiden maiden alhaisiin palkkoihin.

Pitää muistaa, että hintavertailu tehdään ”turistin” näkökulmasta. Tässä kohdassa ei ole otettu huomioon kunkin maan kansalaisten käytettävissä olevia tuloja. Jos nämä huomioitaisiin, tulokset olisivat hyvin toisenlaiset, esimerkiksi Sveitsin ruuan hintataso olisi Euroopan halvempia. Kappaleessa 5. on selvitetty tarkemmin ruuan ostovoimaa EU-maissa kunkin maan palkkojen suhteen.

Oheisten laskelmien lähtökohtana on Eurostatin maakohtaiset ruuan hintatasoindeksit, joissa EU-28 merkitään sadalla (EU-28=100). Näistä indeksiluvuista on laskettu luku Suomi=100 jakamalla Suomen pisteluku aina muiden maiden pisteluvulla ja kertomalla tulos sadalla. Mukana on kuluttajan vähittäiskaupassa kohtaama hinta, johon vaikuttaa kunkin maan arvonlisävero ja hyödykeverot. Liitteessä 2. on esitetty EU-maiden ruuan arvonlisäkannat.

Suomessa ruuan hintataso on ollut näinä tutkimusvuosina noin 19-20 prosenttia korkeampi kuin kaikkien EU maiden keskimääräinen hintataso. Jos vertailuna on EU-15 (ns. vanhat EU-maat) on Suomen ruuan hintataso sitä noin 13 prosenttia korkeampi.

Taulukko 7. Ruuan hintatasoindexi EU-28 ja Suomi=100 vuosina 2012, 2015 ja 2019

	2012		2015		2019	
	EU-28=100	Suomi=100	EU-28=100	Suomi=100	EU-28=100	Suomi=100
Norja	184,0	153,2	160,0	134,2	158,4	136,4
Sveitsi	154,7	128,8	171,5	143,9	164,1	133,9
Tanska	142,5	118,7	144,1	120,9	129,9	108,8
Itävalta	118,6	98,8	120,0	100,7	124,6	104,4
Suomi	120,1	100,0	119,2	100,0	119,4	100,0
Ranska	108,5	90,3	109,3	91,7	115,7	96,9
Ruotsi	123,3	102,7	124,0	104,0	115,0	96,3
Italia	111,5	92,8	109,3	91,7	109,8	92,0
EU-15	106,3	88,5	106,5	89,3	105,5	88,4
Hollanti	95,5	79,5	97,4	81,7	103,1	86,3
Saksa	106,8	88,9	103,1	86,5	102,0	85,4
EU-28	100,0	83,3	100,0	83,9	100,0	83,8
Englanti	103,9	86,5	111,3	93,4	94,7	78,9

Lähde: Eurostat, Database, Purchasing Power Parities (PPP) 2012, 2015 ja 2019 EU-28=100

Laskelmat on tehty ikään kuin EU-28 ruuan koko ruokakorin hinta olisi 100 euroa. Tämän jälkeen esimerkiksi Suomen vuoden 2019 korin hintaa 119,4 euroa pidetään satana ja muiden maiden hinnat suhteutetaan Suomen korin hintaan. Esimerkiksi Hollannin vuoden 2019 korin hinta saadaan $103,1/119,4 = 86,3$. Tanska siirtyi vuoden 2018 tutkimuksessa scanner-aineiston käyttöön. Tätä voidaan pitää osittain menetelmämuutoksena, ei aitona hintojen laskuna.

4. Ruuan hintatasot ilman arvonlisäveroa

Edellisen taulukon luvuista voidaan laskea teoriassa, mikä olisi ruokakorien hintataso ilman arvonlisäveroa. Tämä kertoo sen rahamäärän, joka jää ruokakorin myynnistä kauppiaille. Liitteessä 1. on EU-maiden ruuan arvonlisäverokannat 2020. Taulukossa 6. on ensin ruuan hintatasoindeksit Suomi=100. Sen jälkeen on laskettu vastaava hintatasoindeksi ilman arvonlisäveroa. Esimerkiksi Suomen 100 euron ruokakorin hinta ilman Arvonlisäveroa on $100,0 / 1,14 = 87,72$ euroa. Vastaavasti taulukon korien hintaindeksit on jaettu kunkin maan Alv-prosenteilla. Englannin ruuan Alv on nolla prosenttia, joten ruokakorin hinta on siellä sama molemmissa laskelmissa. Lopuksi ruokakorien hinnat on suhteutettu Suomen ruokakorin hintaan ilman arvonlisäveroa (Suomi=100).

Suomen ruokakorin hinta ilman arvonlisäveroa oli vuonna 2019 keskiluokkaa vanhojen EU-15 maiden joukossa. Halvimpien maiden ryhmään kuuluivat Kreikka, Englanti, Saksa ja Hollanti. Tanskan, Ruotsin ja Italian ruokakorien hinnat olivat samaa tasoa kuin Suomen. Itävallassa ja Ranskassa ruokakori maksoi hieman enemmän kuin Suomessa. Norjassa ja Sveitsissä ruokakorin hinta oli huomattavasti kalliimpi kuin Suomessa. Muista EU-maista Unkarin, Viron, Latvian, Liettuan, Unkarin, Puolan ja Bulgarian ruokakorien hinnat olivat selvästi Suomea halvempia.

Taulukko 8. Ruuan hintatasoindeksit vuonna 2019 ilman arvonlisäveroa eräissä EU-maissa sekä Norjassa ja Sveitsissä, Suomi=100

Maa	Indeksi Suomi=100	
	Ruoka	Alv=0 %
Sveitsi	137,4	152,9
Norja	132,7	131,5
Itävalta	104,4	108,1
Ranska	96,9	104,7
Italia	92,0	100,8
Suomi	100,0	100,0
Tanska	108,8	99,2
Ruotsi	96,3	98,0
EU-15	88,4	95,1
Hollanti	86,3	92,9
Saksa	85,4	91,0
Englanti	79,3	90,4
EU-28	83,8	90,2
Kreikka	86,9	87,6
Unkari	71,8	77,9
Viro	80,7	76,6
Latvia	79,0	74,4
Liettua	69,2	65,2
Puola	59,1	64,2
Bulgaria	65,8	62,5

Lähde: Eurostat, Database, Purchasing Power Parities (PPP) 2019 Suomi=100

5. Palkan ostovoima ruokamarkkinoilla eri EU-maissa

Ruuan hintatasolla ei sinällään ole ratkaisevaa merkitystä kansalaisten ostovoiman kannalta omassa maassaan. Tärkeintä on maan palkkataso suhteessa hintatasoon. Seuraavassa taulukossa on esitetty yksityisen sektorin kuukausibruttopalkan ostovoima ruokamarkkinoilla eri EU-maissa. Ruuan suhteelliset hinnat ovat vuodelta 2019 ja palkat vuodelta 2018. Kun lasketaan palkkojen ja ruuan hinnan suhde, on palkan ostovoima ruokamarkkinoilla selvästi paras Sveitsissä huolimatta Sveitsin ruuan korkeasta hintatasosta. Myös Englannissa, Tanskassa, Norjassa, Ruotsissa, Saksassa ja Hollannissa palkan ostovoima on selvästi parempi kuin Suomessa. ”Halvan” ruuan maissa omien kansalaisten palkan ostovoima on usein heikko. Bulgariassa palkan ostovoima ”halvoilla” ruokamarkkinoilla on vain neljännes suhteessa Suomeen. Virossa palkan ostovoima ruokamarkkinoilla on puolet Suomesta.

Taulukko 9. Kuukausipalkan ostovoima ruokamarkkinoilla eri EU-maissa, Suomi=100. Ruuan suhteelliset hinnat ovat vuodelta 2019 ja palkat vuodelta 2018.

Maa	Palkka, e/kk	Indeksi Suomi=100		Palkka/ravinto
		Palkka	Ruoka	
Sveitsi	6 459	192,2	137,4	139,9
Tanska	4 473	133,1	108,8	122,4
Englanti	3 258	97,0	79,3	122,3
Saksa	3 349	99,7	85,4	116,7
Ruotsi	3 488	103,8	96,3	107,8
Hollanti	3 076	91,5	86,3	106,0
Norja	4 743	141,2	136,4	103,5
Suomi	3 360	100,0	100,0	100,0
EU-15	2 862	85,2	88,4	96,4
EU-28	2 703	80,4	83,8	96,1
Ranska	2 895	86,2	96,9	88,9
Itävalta	3 066	91,3	104,4	87,4
Italia	2 520	75,0	92,0	81,6
Puola	1 105	32,9	59,1	55,6
Viro	1 372	40,8	80,7	50,6
Kreikka	1 450	43,2	86,9	49,7
Latvia	1 158	34,5	79,0	43,6
Unkari	996	29,6	71,8	41,3
Liettua	970	28,9	69,2	41,7
Bulgaria	608	18,1	65,8	27,5

Lähde: Eurostat, Database, Population and social conditions, Labour market, Earnings, structure of earnings survey 2018

6. Ruuan, asumisen ja kulttuurin ja vapaa-ajan osuus kokonaiskulutuksesta

Yksi mittarin ruuan kalleudesta on se, kuinka paljon kotitalouksilta menee ruokaan kokonaiskulutuksesta. Taulukossa 8 on esitetty ruuan, asumisen ja kulttuurin ja vapaa-ajan promilleosuus kotitalouksien kokonaiskulutuksesta. Maan kehitystasetta kuvaa myös se, kuinka paljon ensimmäisen ja viidennen tuloluokan ravinnon kulutus eroavat toisistaan. Mitä kehittyneempi maa, sen tasaisempi on eri tuloluokkien ravinnon kulutusosuus kaikista menoista. Hollannissa ja pohjoismaissa kulutusosuudet ovat hyvin tasaiset. Kuviossa 2. on kuvattu ensimmäisen ja viidennen tuloluokan ravinnon kulutuksen suhdetta. Mitä pienempi suhdeluku on, sitä tasaisempi ruuan kulutus rakenne on pienimmän ja suurimman tuloviidennesluokan välillä. Suomessa pienimmän tuloluokan ravinnon kulutusosuus kokonaiskulutuksesta on 12,8 prosenttia ja suurimman tuloluokan 11,0. Tästä saadaan suhde $12,8/11,0 = 1,2$. Saksassa vastaava suhde on $14,6/9,9 = 1,5$. Pohjoismaiden pieni suhdeluku kuvastaa osaltaan hyvin pohjoismaista tasa-arvoista yhteiskuntaa.

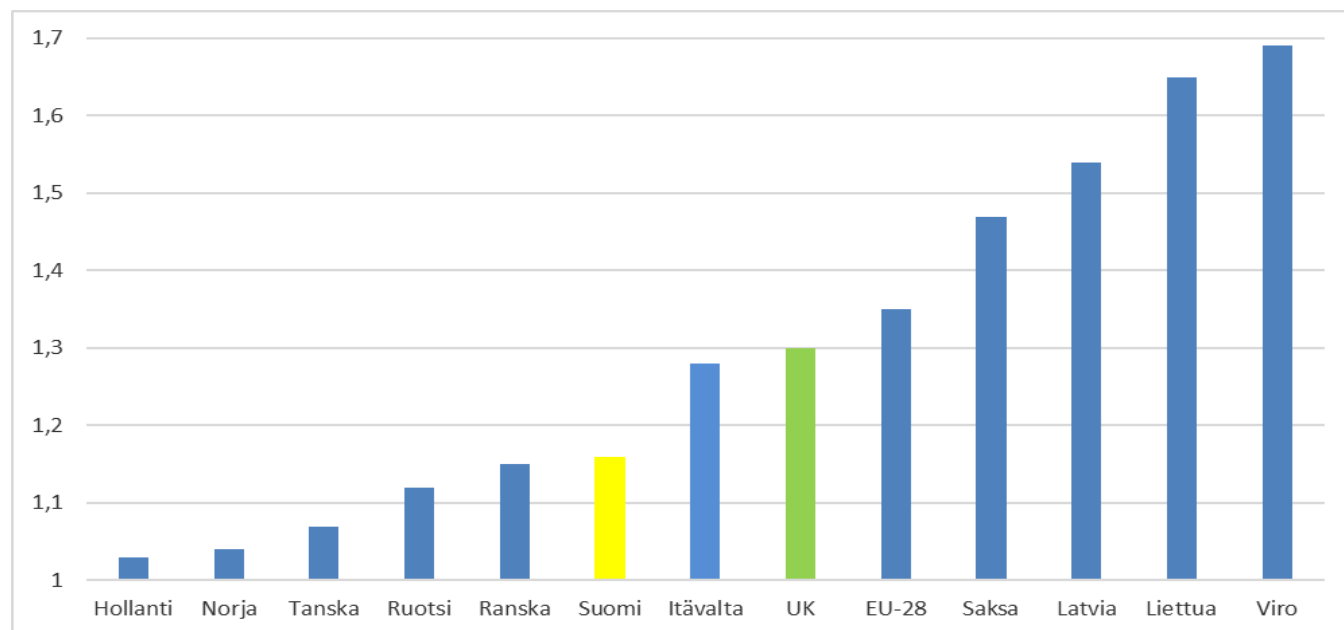
Asumisen osalta tärkeä tekijä on vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen vuokrien taso. Kulutustutkimuksessa omistusasumisen menoja mittaa vastaavan vapaarahoitteisen asunnon vuokra.

Taulukko 10. Ruuan, asumisen ja kulttuurin kulutusosuudet kokonaiskulutuksesta, prosenttia vuonna 2015, kulutustutkimus

Maa	Ravinto	Asuminen	Kulttuuri ja vapaa-aika
Sveitsi-2020	10,5		
Hollanti	10,6	30,4	8,4
Saksa	11,5	33,0	10,2
Ruotsi	11,7	32,1	14,3
Suomi - 2016	11,7	30,6	9,2
Norja	11,8	31,2	9,9
Itävalta	11,8	26,1	11,5
Tanska	12,0	32,2	9,8
UK	12,1	18,8	14,4
Ranska	14,3	28,9	7,7
EURO-19	14,4	31,6	7,5
EU-28	15,6	30,2	8,2
Italia	17,9	35,4	5,1
Kreikka	18,8	28,0	4,0
Unkari	19,9	37,0	5,3
Puola	21,1	34,0	5,9
Viro	23,6	16,8	10,9
Latvia	24,0	23,7	7,1
Liettua	24,4	33,4	5,0
Bulgaria	26,6	33,2	4,2

Lähde: Eurostat, Household Budget Survey 2015

Kuvio 2. Ensimmäisen ja viidennen tuloviidenneksen ravinnon kulutusosuuksien suhde eri EU-maissa

Lähde; Eurostat

Liitteet:

1. Ruuan Alv- prosentit Euroopan eri maissa 2020
2. Yksityisen kulutuksen rakenne pääryhmittäin Suomessa 1995-2020 kuluttajahintaindeksissä
3. Valuuttakurssit vuosien 2012, 2015, 2018 ja 2020 viimeisenä päivänä
4. Ruuan Alv-prosentti sekä virvoitusjuoma- ja makeisveron tariffit 2010-2020
5. Ruuan, palkkojen ja maatalouden tuottajahintojen kehitys 2010-2020, 2010=100

LIITE 1.

**RUUAN, ALKOHOLITTOMIEN JUOMIEN JA
YLEINEN ARVONLISÄVEROKANTA ERI
EUROOPAN MAISSA 2020**

	Ruoka	Alkoholittomat juomat	Yleinen
Tanska	25,0	25,0	25,0
Suomi	14,0	14,0	24,0
Kreikka	13,0	24,0	24,0
Ruotsi	12,0	12,0	25,0
Itävalta	10,0	20,0	20,0
Saksa	7,0	19,0	19,0
EU-28	7,0		
Hollanti	6,0	6,0	21,0
Belgia	6,0	6,0	21,0
Portugali	6,0	23,0	23,0
Ranska	5,5	5,5	20,0
Italia	4,0	22,0	22,0
Espanja	4,0	10,0	21,0
Luxemburg	3,0	3,0	17,0
Iso-Britannia	0,0	20,0	20,0
Irlanti	0,0	23	23
Eu-15	5,3		
Norja	15,0	15,0	25,0
Sveitsi	2,5	2,5	7,7

Kroatia	25,0	25,0	25,0
Liettua	21,0	21,0	21,0
Latvia	21,0	21,0	21,0
Montenegro	21,0	21,0	21,0
Viro	20,0	20,0	20,0
Albania	20,0	20,0	20,0
Serbia	20,0	20,0	20,0
Slovakia	20,0	20,0	20,0
Bulgaria	20,0	20,0	20,0
Unkari	18,0	27,0	27,0
Bosnia	17,0	17,0	17,0
Tsekki	15,0	15,0	21,0
Islanti	11,0	11,0	11,0
Slovenia	9,5	9,5	22,0
Romania	9,0	9,0	19,0
Turkki	8,0	8,0	18,0
Kypros	5,0	19,0	19,0
Pohjois-Makedonia	5,0	5,0	5,0
Puola	5,0	23,0	23,0
Malta	0,0	18,0	18,0

Lähde: Tilastokeskus kansainvälisen hintavertailututkimus (PPP)

LIITE 2.

Suomen kansallisen kuluttajahintaindeksin painorakenne pääryhmittäin 1995-2020

		1995	2000	2005	2010	2015	2020
		o/oo	o/oo	o/oo	o/oo	o/oo	o/oo
0	KOKONAISINDEKSI	1000	1000	1000	1000	1000	1000
1	ELINTARVIKKEET JA ALKOHOLITTOMAT JUOMAT	158	138	133	134	143	128
2	ALKOHOLIJUOMAT JA TUPAKKA	62	60	52	57	53	50
3	VAATETUS JA JALKINEET	46	50	50	53	51	45
4	ASUMINEN	221	195	213	228	213	243
5	KALUSTEET, KOTITALOUSKONEET...	47	50	55	57	56	51
6	TERVEYS	41	43	48	50	50	52
7	LIIKENNE	136	156	146	130	140	139
8	VIESTINTÄ	22	35	35	24	25	26
9	KULTTUURI JA VAPAA-AIKA	119	124	120	124	124	112
10	KOULUTUS	2	6	5	5	5	4
11	RAVINTOLAT JA HOTELLIT	65	76	69	70	72	76
12	MUUT TAVARAT JA PALVELUT	82	69	73	67	68	74

Lähde: Tilastokeskus, Kuluttajahintaindeksin painorakenne 1995=100, 2000=100, 2005=100, 2010=100 ja 2015=100. Vuodesta 2013 lähtien kuluttajahintaindeksin painot on uusittu vuosittain. Kuluttajahintaindeksin kulutusrakenne poikkeaa kulutustutkimuksen tuloksista johtuen pääosin asumismenojen erilaisesta mittausmenetelmästä.

LIITE 3.

Valuuttakurssit vuosien 2012, 2015, 2018 ja 2020 viimeisenä päivänä

Valuuttakurssit 2012-2020. 31.12.xxxx									
yksi euro =									
	Dollari	2012=100	UK-punta	2012=100	Ruotsi	2012=100	Tanska	Norja	2012=100
2012	1,32	100,0	0,82	100,0	8,58	100,0	7,46	7,35	100,0
2015	1,09	82,5	0,73	89,9	9,19	107,1	7,46	9,60	130,7
2018	1,15	86,8	0,89	109,6	10,25	119,5	7,47	9,95	135,4
12/2020	1,23	93,0	0,90	110,2	10,03	116,9	7,44	10,47	142,5
100 kunkin maan rahaa euroissa 2012, 2015, 2018 ja 2020 ilman hinnanmuutoksia									
	USA	Englanti	Ruotsi	Tanska	Norja				
	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00				
2012	75,79	122,53	11,65	13,40	13,61				
2015	91,85	136,24	10,88	13,40	10,41				
2018	87,34	111,79	9,75	13,39	10,05				
2020	81,49	111,23	9,97	13,44	9,55				

Ruuan Alv-prosentti sekä makeis- ja virvoitusjuomaveron tariffit 2010-2020

	Alv-%	Virvoitusjuomavero c/l	Makeisvero c/kg
1.10.2009	12	4,5	0
1.7.2010 1)	13	4,5	0
2011	13	7,5	75
2012	13	11	95
2013	14	11	95
2014	14	22	95
2015	14	22	95
2016	14	22	95
2017	14	22	0
2018	14	22	0
2019	14	27	0
2020	14	32	0

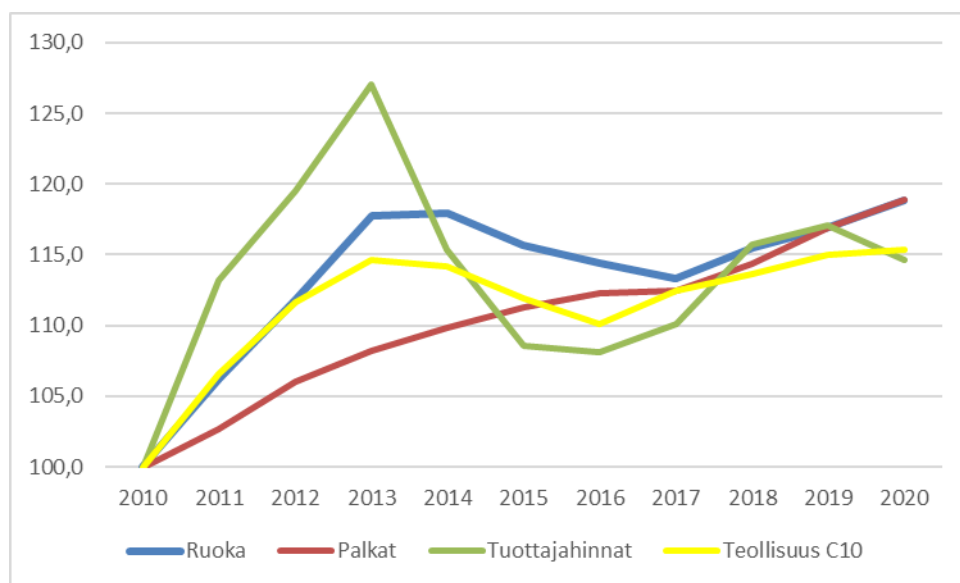
1) Alv-% vuonna 2010 keskimäärin 12,5 prosenttia

Ravinnon nimellishinta nousi 17,7 prosenttia vuosina 2010-2013. Noususta verojen korotusten osuus oli noin 3 prosenttiyksikköä eli 17 prosenttia. Sen jälkeen makeisveron poiston ja virvoitusjuomaveron korotusten vaikutus ruuan nimellishintaan on ollut yhteensä noin miinus 0,2 prosenttiyksikköä.

Liite 5.

Ruuan, palkkojen ja maatalouden- sekä teollisuuden tuottajahintojen kehitys Suomessa 2010-2020, 2010=00

Vuosi	Ruoka	Palkat	Tuottajahinnat	Teollisuus C10
2010	100,0	100,0	100,0	100,0
2011	106,3	102,7	113,2	106,6
2012	111,8	106,0	119,6	111,6
2013	117,7	108,2	127,1	114,6
2014	117,9	109,8	115,3	114,2
2015	115,7	111,3	108,6	111,9
2016	114,4	112,3	108,1	110,1
2017	113,3	112,5	110,1	112,5
2018	115,5	114,4	115,7	113,6
2019	116,9	116,9	117,1	115,0
2020	118,9	118,9	114,6	115,4
12/2020	118,3	119,8	116,6	115,4
2013=100	100,5	110,7	91,8	100,7

Lähde: Tilastokeskus